

PRO MEMORIA

SEMINARE
26 * 2009 * s. 477-479

KS. WINCENTY ZALESKI (1913-1983)

W roku 2008 mija 25. rocznica śmierci ks. Wincentego Zaleskiego. Był kapłanem Towarzystwa Salezjańskiego, katechetą, doktorem teologii w zakresie katechetyki (jego twórczość na tym polu zamieszczamy poniżej), członkiem Komisji Katechetycznej Episkopatu Polski, wizytatorem nauki religii. Jego katechezy, szczególnie *Nauka Boża. Katechezy* (t. 1-2, Poznań 1959; wyd. 2, Poznań 1966) oraz *Nauka Boża. Dekalog* (Poznań 1960) cieszyły się dużym powodzeniem wśród katechetów, głównie z racji przystępności i przejrzystości dydaktycznej i metodycznej. Wydawał swoje katechezy w trudnym okresie rządów komunistycznych w Polsce, które utrudniały i blokowały katolickie wydawnictwa. Tym bardziej więc ich obecność na okrojonym rynku wydawniczym była pewnego rodzaju dobrodziejstwem dla ówczesnych katechetów. W swoich katechezach reprezentował zasadniczo katechetyczny nurt psychologiczno-dydaktyczny (stopni formalnych) i pozostał mu wierny, pomimo nowych tendencji, jakie pojawiły się w obszarze polskiej katechezy (katecheza kerygmaticzna, początki katechezy zorientowanej antropologicznie). Niemniej niektóre jego propozycje metodyczne mogą jeszcze dzisiaj stanowić potrzebną i wskazaną pomoc w nauczaniu religii w szkole.

Urodził się 9 sierpnia 1913 roku w Krzeszowicach k. Chrzanowa. Jego rodzicami byli Józef i Helena z d. Janowska. Szkołę podstawową ukończył w rodzinnej miejscowości, a po jej zakończeniu rozpoczął w 1925 r. naukę w gimnazjum salezjańskim w Oświęcimiu. W 1930 r. zdecydował się wstąpić do Zgromadzenia Salezjańskiego, rozpoczynając nowicjat w Czerwińsku n. Wisłą. Pierwsze śluby zakonne złożył 2 sierpnia 1931 r., a następnie w latach 1931-1932 studiował filozofię w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Marszałkach. Trzyletnią praktykę pedagogiczną odbywał w Małym Seminarium w Łądzie nad Wartą oraz w domu nowicjackim w Czerwińsku nad Wisłą. W latach 1936-1940 odbył studia teologiczne w salezjańskim Wyższym Seminarium Duchownym w Krakowie. 17 lutego 1940 r. przyjął święcenia kapłańskie. W latach 1940-1945 pracował w parafii św. Stanisława Kostki w Krakowie. Od 1945 r. rozpoczął pracę w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Warszawie, którą

kontynuował do 1957 r., pełniąc funkcję katechety w szkołach i w parafii. Czas ten związany był ze stopniowym usuwaniem przez władze komunistyczne nauki religii ze szkoły. W przypadku ks. Wincentego Zaleskiego, który był etatowym katechetą szkolnym, władze nie mogły całkowicie odsunąć go od nauczania. Utrudniały ją jednak w znacznym stopniu, powierzając mu naukę religii w odległych od jego miejsca zamieszkania szkołach. W 1956 r., kiedy nastąpił okres pewnego rodzaju „odwilży” w stosunkach między państwem a Kościołem, pojawiła się możliwość szerszego oddziaływania religijnego. Zaznaczyła się też potrzeba przygotowania nowych kadr katechetów, w związku z czym ks. W. Zaleski został kierownikiem Studium Katechetycznego w Rokietnie Wielkopolskim (1956-1959). Następnie w okresie od 1959 do 1964 r. pełnił funkcję proboszcza, dziekana i dyrektora wspólnoty zakonnej w parafii Świętej Rodziny w Pile. W latach 1964-1966 był kapłanem urszulanek w Łęczycy, a od 1966 do 1972 r. – proboszczem i dyrektorem wspólnoty zakonnej przy Bazylice Najświętszego Serca Jezusowego w Warszawie.

W 1965 r. uzyskał doktorat z teologii na ATK w Warszawie na podstawie rozprawy „Problem rysunku dziecka we współczesnej katechezie”. W ostatnich latach swojego życia poświęcił się pracy pisarskiej, chociaż pełnił także w tym okresie ważne funkcje. W latach 1970-1975 był członkiem Komisji Katechetycznej Episkopatu Polski. W 1975 r. został mianowany członkiem Kolegium Nauki Katolickiej przy Kurii Metropolitalnej w Warszawie i wizytatorem nauki religii. Przez jakiś czas prowadził także w tym czasie duszpasterstwo akademickie przy kościele św. Anny w Warszawie. Od 1975 r. rezydował w Jaciążku, a od 1976 r. w Kutnie-Woźniakowie. Zmarł 26 marca 1983 r. w Kutnie-Woźniakowie.

PUBLIKACJE:

Katechizm w rysunkach i symbolach, t. 1: *Credo*, t. 2: *Przykazania*, Warszawa 1947.

Nauka religii w kl. I szkoły podstawowej (Referat wygłoszony na kursie metodycznym Ks. Prefektów w Warszawie), *Przegląd Katechetyczny* 30(1947) s. 74-85.

Nauka religii w klasie II szkoły podstawowej (Referat wygłoszony na kursie metodycznym Ks. Prefektów w Warszawie), *Przegląd Katechetyczny* 30(1947), s. 134-146.

Uwagi na temat katechizmu, *Przegląd Katechetyczny* 31(1948)4, s. 98-100.

Zagadnienie rysunku w nauczaniu religii, *Przegląd Katechetyczny* 31(1948)6-7, s. 200-206.

Przygotowanie do I Spowiedzi i Komunii św. według nowego programu, *Katecheta* 3(1959), s. 218-227.

Nauka Boża. Katechezy, t. 1-2, Poznań 1959; wyd. 2, Poznań 1966.

Nauka Boża. Dekalog, Poznań 1960.

Mistyczne Ciało Chrystusa. Traktat o Kościele, Poznań 1962.

Jezus Chrystus. Zagadnienia biblijne, Poznań 1964.

-
- Tajemnice wiary w Piśmie św. (Zagadnienia wybrane)*, w: *Spotkania z Chrystusem*, Poznań 1964, s. 35-309.
- Problem rysunku dziecka we współczesnej katechezie*, Łęczyca 1965 (mps).
- Adwent i Boże Narodzenie w katechizacji*, Auxilium 1(1966)2, s. 9-12.
- Apostołowie Jezusa Chrystusa*, Poznań 1966.
- Problem rysunku dziecka we współczesnej katechezie*, *Collectanea Theologica* 37(1967)1, s. 140-146.
- W poszukiwaniu autentyczności św. Stanisława Kostki*, *Homo Dei* 44(1973)1, s. 49-53.
- Język i forma przepowiadania*, *Katecheta* 21(1977)2, s. 68-70.
- Katecheza parafialna*, *Katecheta* 21(1977)4, s. 165-166.
- Tablica i zeszyt*, *Katecheta* 21(1977)5, s. 221-222.
- O śpiewie kościelnym i...*, *Katecheta* 21(1977)6, s. 266-268.
- Rysunek w katechezie*, *Katecheta* 22(1978)1, s. 30-32.
- Problem frekwencji i karności*, *Katecheta* 22(1978)2, s. 75-76.
- Konkursy katechetyczne*, *Katecheta* 22(1978)3, s. 126.
- Katechizm w obrazkach*, Warszawa (brw).
- Święci na każdy dzień*, Warszawa 1984; wyd. 2, Łódź 1986.
- Rok kościelny*, t. 1-2, Warszawa 1989-1993.

Kazimierz Misiaszek, SDB
UKSW, Warszawa